

Tulemusvaldkond ja programm

Riigi strateegiliseks planeerimiseks ja finantsjuhtimiseks kasutatakse **tulemusvaldkondi**, mis määratakse **riigi eelarvestrateegias** ning on mõeldud pigem püsima stabiilsed üle aastate oma sisulise ulatuse mõttes.

Tulemusvaldkond on **planeerimistasand**, milles seatakse **pikas vaates** (7-10 aastat) **eesmärgid** ja **mõõdikud** ning **nelja-aastaste programmidega** kirjeldatakse **millise sekkumise ja rahalise ressursiga** vastutav minister plaanib pikaajaliste **eesmärkide poole liikuda**.

Strateegilise planeerimise ja tegevuspõhise eelarve süsteemis on **programm** planeerimistasand, mis on **suunatud valdkondliku arengukava alaeesmärgi saavutamiseks**. See on ministri poolt kinnitatav arengudokument, milles määratakse programmi eesmärgi saavutamiseks vajalikud meetmed ja programmi tegevused.

Tulemusvaldkonna ja programmi eesmärgid on mõjueesmärgid, mis näitavad poliitika sihti ja mõõdikud on **mõjumõõdikud**, mis näitavad mõjueesmärgi saavutamist. See on üldist trendi iseloomustav mõõdik, mida püütakse riigi poliitikaga mõjutada. Reeglina ei ole taotletav mõju otseses seoses väljundi ja tulemusega.

Riigi sekkumine peab toetama üldeesmärgi saavutamist, kuigi on enamasti üldeesmärk mõjutatud ka muudest teguritest ja trendidest.

Näiteks on üldeesmärk, et Eesti rahvas on kasvav rahvas ning laste ja perede heaolu ja elukvaliteet on tõusnud ning alaeesmärk (programmi eesmärk) seejuures on liiklussurmade ja raskesti vigastatute arvu vähendamine. Mõjumõõdikuks loomulik iive, summaarne sündimuskordaja ja absoluutse vaesuse määr laste seas, liikluses hukkunute arv kolme aasta keskmisena.

Tulemusvaldkonna üldeesmärgid ning **mõõdikud määratakse** tulemusvaldkonnaga seotud **arengukava(de)s**, mis **kinnitatakse Vabariigi Valitsuse poolt**. Valdkonna arengukava alaeesmärk (osamõju ehk tulemusvaldkonna alaeesmärk) on aluseks programmi loomisele.

Tulemusvaldkonnale, kus veel ei ole koostatud valdkonna arengukava, seatakse eesmärgid ja mõõdikud Eesti 2035 strateegiliste sihtide põhjal riigi eelarvestrateegias ning **tulemuste saavutamine viiakse ellu läbi programmide**.

Reeglina vastutab tulemusvaldkonna eesmärkide ja mõõdikute seadmise ning täitmise eest üks minister, kuid mitmetel tulemusvaldkondadel on vastutajateks rohkem ministreid ning sellisel juhul on erinevate ministrite vastutus kokku lepitud madalamal planeerimistasandil (enamasti programmi tasandil).

Riigi eelarvestrateegias 2026-2029 on tulemusvaldkonnad järgmised:

Jrk nr	Tulemusvaldkond 2026	Vastutaja(d)
1.	Heaolu	Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
2.	Tervis	Sotsiaalministeerium
3.	Kultuur ja sport	Kultuuriministeerium
4.	Tark ja tegus rahvas	Haridus- ja Teadusministeerium
5.	Teadus ja arendustegevus ning ettevõtlus	Haridus ja Teadusministeerium, Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium
6.	Eesti keel ja eestlus	Haridus- ja Teadusministeerium
7.	Digiühiskond	Justiits- ja Digiministeerium
8.	Elukeskkond, liikuvus ja merendus	Kliimaministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
9.	Kliima, energeetika ja elurikkus	Kliimaministeerium
10.	Põllumajandus ja kalandus	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
11.	Riigivalitsemine	Rahandusministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Riigikantselei
12.	Õigusriik	Justiits- ja Digiministeerium
13.	Siseturvalisus	Siseministeerium
14.	Sidus ühiskond	Siseministeerium, Kultuuriministeerium
15.	Julgeolek ja riigikaitse	Kaitseministeerium
16.	Välispoliitika	Välisministeerium

Iga tulemusvaldkonna eelarve moodustub tulemusvaldkonna programmide eelarve summana, mille kinnitab neljaks aastaks Vabariigi Valitsus riigi eelarvestrateegia rahastamiskavas. **Riigieelarve programmi tegevuste kaupa võetakse vastu Riigikogus.**

Kontakt: ram.kants.epo.ro.st@fin.ee

Viimati uuendatud 10.02.2023